

Mélissa Da Costa

Femeile de la capătul lumii

Traducere din limba franceză de
Ruxandra Chiriță

*Tuturor întâlnirilor avute cât am străbătut
„țara lungului nor alb”; celor care ne-au însoțit în
călătoria noastră: kiwi, maori și backpackers.
Golfului Curio și magiei lui.
Acestui an la capătul lumii...*

„Am să mă duc la capătul lumii. La capătul capătului. Acolo unde n-am să mai deranjez pe nimeni. N-o să mă mai vedeți!“ A repetat de nenumărate ori frazele astea. Le-a scuipat cu dispreț. Le-a urlat. Amenințătoare. Disperată. Le-a și șoptit încet, în chip de promisiune.

Autorulota înaintează clătinându-se prin burnița slabă a amurgului. Cerul e apăsător, opac. Nici cenușiu, nici albastru.

Peisajul i-a amintit puțin de Bretagne: lumina scăzută, falezele ce domină marea agitată, bruma. N-a văzut însă niciodată atâtea văi înverzite în Bretagne, nici atâtea oi pe kilometru pătrat. Dar, mai ales, nu s-a simțit nicidecum atât de izolată. Atât de exilată. Atât de vulnerabilă.

Acum o oră, au străbătut ultimul oraș. Invercargill. O localitate lipsită de suflet, cu străzi perpendiculare, mărginită de ferme și unități de producție agricolă. După aceea, nimic. O șosea șerpuitoare, văi și sute de oi, marea și falezele.

— Petrec un an sabatic aici, i-a mărturisit șoferul în engleză mai devreme, în timp ce ea făcea autostopul și el oprise s-o ia.

Are vreo douăzeci de ani, miroase a transpirație, dar nu pare să-i pese câtuși de puțin. Are un zâmbet impasibil, deci insuportabil. În spatele vehiculului castroanele se ciocnesc de tacâmuri, ușile dulapurilor pocnesc în gol, lăzile cu haine se plimbă de colo-colo. Asta nu pare să-l deranjeze pe șofer, care continuă să fredoneze în engleză, cu accentul lui ușor de recunoscut. E neamț.

— *French?* a întrebat el.

Ea a clătinat din cap.

— *I'm from Saint Kitts and Nevis. Small island*¹.

El a ridicat dintr-o sprânceană, mirat. N-are habar. Nu îndrăznește să recunoască. Cu atât mai bine. Țăsta era și scopul. Să nu deschidă discuții despre Franța, Paris, Moulin Rouge, despre baghete, șampanie, Coasta de Azur... Pur și simplu, să nu deschidă discuții. El continuă să zâmbească, iar ea, să se uite ținută la drum.

Vehiculul o apucă pe un drum de pământ care face podeaua să tresalte și cabina, să scârțâie. Hârtoapă după hârtoapă. O fundătură, după cum indică GPS-ul. Nu există nimic la capătul ei. Ba da: marea. O întindere biciuită de vânt, cuibărită în scobitura unui golf. Câteva construcții abia delimitate de o vegetație sălbatică. O casă din prefabricate pentru cei câțiva angajați. Un panou: *Mutunga o te ao*, care înseamnă „capătul lumii” în limba maori.

Capătul lumii e compus din două femei cu hainele și părul răvășite de vântul puternic. Stau la marginea drumului pietros, în fața panoului care anunță: *Mutunga o te ao campground*, cu simboluri ce indică interzicerea

1 „Sunt din Saint Kitts și Nevis. O insulă mică” (în engl. în orig.) (N.t.).

accesului cu câini, chiar și ținuți în lesă, și existența unor grupuri sanitare. În spatele lor, un bloc din beton cât se poate de simplu. Cenușiu, dreptunghiular.

Cea mai voinică dintre femei are părul tuns scurt, la nivelul urechilor, pieptănat pe spate. Cândva a fost blond, un blond ce amintea de culoarea spicului de grâu. Azi e cărunț, seamănă mai degrabă cu cerul gri. Poartă o ținută practică și călduroasă. Pantaloni de lucru bej, cu buzunare. Cizme din cauciuc. Hanorac cu glugă, roșu-decolorat. Eșarfă neagră, scortoasă. Figura ei reflectă viața în aer liber: e aspră, bronzată, ridată. Are privire ageră, puțin cam dură. Probabil e trecută bine de cincizeci de ani, dar corpul i-a rămas viguros, zvelt, sculptat de efortul fizic. Îți inspiră ceva puternic, de neclintit.

Cea de-a doua femeie de la capătul lumii, ce are jumătate din vârsta celei dintâi, îi seamănă leit, cu doar câteva diferențe. Poartă aceeași îmbrăcăminte practică și uzată: niște jeansi deșirați la genunchi, cizme de ploaie verzi, un pulover lung, cu ochiuri mari, care-i acoperă coapsele până la jumătate. Dar părul ei e blond. Un blond auriu, ca mierea de acacia. Și l-a prins într-un coc dezordonat. Îi scapă numeroase șuvițe, răvășite de vânt, și are ticul de a și le aranja după ureche. Face gestul neîncetat, parcă fără să-și dea seama. Și fața ei e bronzată, cu trăsături regulate. Exprimă deopotrivă o mare simplitate și o sinceritate profundă. Bărbia pătrată îi conferă un aspect robust, atenuat de alunița de pe obraz, lângă nara stângă, ce dezvăluie o anumită feminitate latentă.

Așteaptă amândouă, proțăpite lângă panoul din lemn. Se uită fix la autorulota albă, aflată într-o stare deplorabilă, care tocmai a oprit la câțiva metri de ele și din care se

pregătește să coboare tânăra franțuzoaică, cea care le-a contactat acum câteva zile. Au fost destul de uimite. Vin francezi cu duiumul în fiecare an. Localnicii îi numesc *backpackers*¹. Cumpără autorulote cu peste două sute de mii de kilometri la bord, cutreieră Insula de Sud în timpul verii, fac poze, se extaziază, înjură. Pe urmă, de cum vine toamna și scade temperatura, fug cu toții pe Insula de Nord, unde clima e mai blândă și unde își găsesc de lucru în fabricile de ambalat kiwi sau mere, ca să-și refacă rezervele financiare înainte de-a porni iar la drum. Atunci e mai multă lume pe cealaltă insulă și mult mai puțină la ele, în sudul extrem, ultima palmă de pământ înainte de Pol. În anotimpul ăsta nu rămân decât localnicii și animalele: oile, otariile, focile și pinguinii. E perioada pe care o preferă ele. Sentimentul izolării e total. Sunt singure pe lume, mamă și fiică, în fața naturii dezlănțuite.

În cabină, tânăra îi mulțumește șoferului, dă mâna cu el într-un gest prietenesc.

— Poate ne revedem la Dunedin, îi spune neamțul.

Acolo se duce el. Din câte a înțeles ea, e cel mai mare oraș din împrejurimi. Are magazine, o universitate; e un oraș destul de efervescent. Mai are două ore și jumătate de mers ca să ajungă acolo... Ea îi adresează un zâmbet forțat, deschide portiera și coboară. E imediat biciuită de vânt.

Mama și fiica descoperă uimite silueta care se apropie, aplecată din cauza vântului și a greutateii unui rucsac de optzeci de litri. Anunțul preciza: „Muncă fizică în exterior“. Se așteptau să vadă o femeie robustă, cu umeri

1 Drumeți, excursioniști cu rucsacul în spate (în engl. în orig.) (N.t.).

lați și mâini aspre, nu bucățica asta de femeie ce pare gata să fie luată de vijelie. E subțire, grațioasă; gleznelor ei par prea fine pentru bascheții albi — mama se teme că-i va pierde. În timp ce înaintează, buclele ei castanii formează vârtejuri în jurul feței, o față delicată și palidă, în formă de inimă. Fiica se gândește imediat la „inimă zburdalnică”. Îi pare o expresie franțuzească, dar nu știe ce înseamnă. Își promite să se intereseze mai târziu.

Autorulota pornește, se aude un claxon scurt, vesel, dar tânăra nu se întoarce să-l salute pe șofer. Pare că se lasă purtată de furtună. Trăsăturile feței exprimă frământare și confuzie.

— Bună ziua! spune femeia mai în vârstă, făcând un pas înainte.

Îi întinde mâna. Strângerea ei de mână e sinceră, energică; cea a fetei e mai moderată.

— Eu sunt Autumn¹, adaugă mama.

Franțuzaica răspunde într-o engleză cântată, cu accent:

— Autumn, ca anotimpul?

— Da.

E de așteptat să zâmbească, dar figura ei, oricât de grațioasă, rămâne închisă, de nepătruns.

— Ea e fiica mea, Milly, continuă Autumn. Și tu ești?

— Flore.

Femeile încearcă pe rând să repete numele. *Flor. Flour. Flare.* Se încurcă în acel *o*, modulează vocala de două, trei ori, apoi repetă încet:

— Flore. Așa?

1 „Toamnă” (în engl. în orig.) (N.t.).

— Așa.

Autumn dă din cap, mulțumită. Pe urmă, cum nu e genul de femeie care să poarte conversații de complezență, să piardă timpul cu mondenități, arată cu un gest din bărbie spre campingul sălbatic ce se desfășoară în spatele lor.

— Facem un tur?

Niciuna dintre cele două femei nu-i propune să-și lase jos rucsacul înainte de a vizita locul, așa că Flore le urmează cu greu, cărând bagajul de aproape douăzeci de kilograme. Douăzeci de kilograme, atât cântărește viața ei de până acum. Tot ce a adunat până să-și pună amenințarea în practică. Douăzeci de kilograme de amintiri dureroase și de regrete care îi rod sufletul.

— Dacă pleci, Flore, nimeni nu va veni să te caute acolo, a prevenit-o Aude.

— Așa sper!

Campingul e situat într-o rezervație naturală, îi explică Autumn; ea și soțul ei, care a murit între timp, l-au lăsat în cea mai sălbatică stare cu putință ca să păstreze fauna extraordinară din Catlins, cea mai sudică regiune din Noua Zeelandă, situată la doar cinci mii de kilometri depărtare în linie dreaptă de Polul Sud.

— Golful care se conturează dedesubt... vezi?

Flore vede. Terenul vălurit coboară într-o pantă ușoară până la un golf de nisip fin, bătut de valuri.

— E unul dintre habitatele naturale ale delfinilor-lui-Hector. Sunt printre cei mai mici de pe planetă, singurii endemici din Noua Zeelandă. Delfinii-lui-Hector sunt clasați ca specie în pericol de dispariție de către

Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii. Soțul meu, Dan, s-a stabilit aici ca să-i studieze. Era pasionat de știință, inclusiv de geologie. Nu departe de aici se găsește Pădurea Pietrificată. O pădure fosilizată care datează din jurasic. Dan a venit aici pentru asta și pentru animale. Campingul folosea doar la rentabilizarea explorărilor lui.

Se lasă tăcerea. Înaintează prin ierburile înalte, aplecate de vânt.

— Acum, eu și Milly continuăm să ne ocupăm de amândouă. Mare parte din muncă se desfășoară în vârf de sezon — primăvara și vara. Dar chiar și atunci, sunt relativ reduse. Compatrioții dumitale și toți ceilalți turiști preferă să meargă în fiorduri, pe coasta de vest. Sau se opresc la Dunedin. Nu coboară niciodată.

Autumn se postează în mijlocul terenului vast. Se rotește, invitând-o pe Flore să facă la fel ca să observe priveliștea. Campingul, situat deasupra golfului, e compus din alei naturale de *flax*, inul din Noua Zeelandă, ale cărui frunze lungi, verzi, care țâșnesc din pământ, formează buchete și creează numeroase nișe mici protejate. Infrastructura înseamnă o cabană din bușteni aflată mai încolo, având în față o terasă amenajată, și, ceva mai departe, o clădire din beton cu instalații sanitare, acoperită cu o pictură street art reprezentând un surfer.

— Dispunem de douăzeci de locuri de parcare pentru vehicule motorizate și de peste o sută pentru nemotorizate, explică Autumn.

În ziua aceasta de final de iarnă, Flore nu vede decât trei autorulote și un cort temerar, bățut de vânt. Le urmează pe Autumn și pe Milly, care-și reiau drumul spre cabana din bușteni.

— Am construit-o recent. Am amenajat acolo o bucătărie, un loc pentru luat masa și o spălătorie. Funcționează doar o mașină de spălat. Pe cealaltă o vom schimba mai târziu. Hai, ia-o înaintea mea!

Dar Flore se oprește brusc. Încremenită. Stupefiată. La câțiva pași de ea, o creatură impunătoare, pe care n-a mai văzut-o decât pe ecran, e lungită pe terasa cabanei, între două mese de picnic. O aude râzând pe Milly. N-a scos o vorbă până acum, dar exclamă cu blândețe:

— Nu-ți fie frică! E o otarie. Nu sunt agresive dacă le lași în pace și nu te apropii prea mult. Acolo doarme.

Creatura moțâie într-adevăr, cu înotătoarele lipite de sol, cu capul pe beton, cu ochii închiși.

— Ai să te obișnuiești, le vedem zilnic. Sunt acasă aici.

Autumn le face semn să ocolească animalul, menținând o distanță sigură, înainte de-a intra în spațiul amenajat. Bucătăria e simplă, funcțională. O pardoseală bej. Niște plite electrice. O chiuvetă dublă. Un frigider alb, cu vopseaua sărită. O masă lungă. Două bănci. În spate, două mașini de spălat; pe una dintre ele e un afiș: „Defectă“. Dar Flore abia dacă se uită la mobilier. Privirea îi e atrasă de otaria de afară care, deranjată de prezența lor, se ridică, se scutură și se deplasează agale, cu stângăcie, câțiva metri mai încolo.

Își reiau turul locului; mama și fiica sunt obișnuite cu traiul în acest cadru natural, Flore e încă buimăcită de întâlnirea neașteptată cu animalul.

— Grupurile sanitare. De obicei, trebuie plătit pentru dușuri, precizează Autumn, dar tu vei primi un jeton.

Clădirea de la intrarea în camping, explică Milly cu o voce mai nesigură și mai scăzută decât a mamei sale, adăpostește recepția și un minimarket. În vârf de sezon,

ea și mama ei se ocupă cu rândul de primirea oaspeților și de casa de marcat, dar, în afara sezonului, nu deschid magazinul decât la cererea celor cazați aici.

— Acolo e și apartamentul nostru, adaugă ea.

Și al meu? se întreabă Flore. Anunțul menționa *accomodation*¹. Nu știe prea bine ce presupune acest termen englezesc. Un cort din pânză? O autorulotă?

Primește răspunsul din mers, când Autumn și fiica ei o invită să ocolească un pâlc de trestie sălbatică și când descoperă o clădire albă din prefabricate. O construcție minusculă, precum cele pe care le-a zărit câteodată la marginea șantierelor, folosite de muncitori ca să-și bea cafeaua sau să-și încarce telefoanele mobile.

— Aici vei locui tu, o anunță Autumn.

Oare Flore e dezamăgită? Nu prea știe. De fapt, nu-i pasă. S-a dus prea departe, fizic, emoțional, geografic, ca să-și mai facă griji pentru confortul ei. Are un acoperiș deasupra capului, patru pereți. Se află departe de tot, la celălalt capăt al lumii, cel mai aproape de Polul Sud. Casa ei are vedere spre un golf în care înoată delfini și e adăpostită de trestii. Da, îi va fi bine.

O ușă din sticlă, culisantă, dezvăluie în detaliu o bucatărie-living minusculă, funcțională. Pe jos, linoleum. O masă încastrată în perete. O banchetă. O chicinetă. Un televizor agățat sus. Nu contează că se vede înăuntru, n-are vecini în față. Doar vreo focă s-ar putea aventura până aici ca să tragă un pui de somn. Autumn împinge ușa. Intră. E cald: a fost aprins un radiator minuscul.

1 „Cazare” (în engl. în orig.) (N.t.).

— Durează puțin până vine apa caldă, explică Autumn. Televizorul nu funcționează mereu. Când e vânt puternic, se desprinde antena.

Minunat, se gândește Flore. Capătul lumii, în toată splendoarea lui.

O altă ușă culisantă pe care o împinge Autumn dă la iveală un dormitor cât se poate de simplu. O fereastră cu vedere spre trestii. Un pat dublu. Un dulap prins în perete. Nu sunt în total mai mult de douăzeci de metri pătrați. E de ajuns pentru douăzeci de kilograme de lucruri. Douăzeci de kilograme dintr-o viață din care n-a rămas mare lucru de salvat.

— Pentru duș și toaletă, va trebui să mergi la...

— Clădirea cu grupuri sanitare, foarte bine.

Autumn încuviințează din cap. Lasă să cadă pe masă, cu un zgomot înfundat, o cheie prinsă de o focă oribilă din plastic galben.

— Pentru cina din seara asta, vino la minimarket să vezi ce ți-ar plăcea. Bate la ușă. Milly și cu mine îți vom deschide.

— OK.

— Lucrul durează patru ore pe zi, mai ales dimineața. Începem devreme, între orele 7 și 8. Ți convine?

— Îmi convine.

O nouă încuviințare din cap. Autumn a încheiat. Totul e limpede pentru ea, speră că și pentru Flore, în caz că suportă viața și munca de aici. Vor vedea pe parcurs. Sunt obișnuite să-i vadă defilând pe acei *woofers*¹, tineri cu vârste între optsprezece și douăzeci și patru de ani, care vin de obicei din Europa și stau aici câteva zile, cel

1 Voluntari ai World Wide Opportunities on Organic Farms (WOOF) — rețea mondială de ferme ecologice (N.t.).

mult câteva săptămâni. Lucrează câte patru ore pe zi, în schimbul cazării și al mesei. Își formează o experiență, profită de golf, de surfing, după care își reiau călătoria pe insulă. E ceva obișnuit în țara asta. Localnicii îi privesc trecând, fără să se străduiască să-i cunoască.

— O seară bună! îi urează Autumn din pragul ușii.

Milly zâmbește. Flore le face semn cu mâna. Apoi se lasă liniștea. Totală. Se aud doar valurile, jos.

E abia ora 5 după-amiaza, dar se lasă deja întunericul, în nuanțe de albastru-cenușiu. Golful dispare puțin câte puțin. Marea și cerul se contopesc. Curând, se vor amesteca și nisipul cu iarba.

Flore își încuie ușa de sticlă, se descotorosește de rucsac, se așază cu toată greutatea pe banchetă. Se freacă la ochi, pe ceafă, își masează fruntea. Treizeci și șapte de ore de călătorie cu avionul, inclusiv escalele. Inclusiv două ore de plâns cu lacrimi acide care i-au ars obraji. Patru vărsături amare, aplecată peste chiuveta toaletei, în plin zbor. La final, nu mai voma decât bilă. În sfârșit, aeroportul. Cei câțiva pași care i-au dezmoțit picioarele. Engleza neozelandezilor pe care o înțelegea cu greu, cu *e*-urile pronunțate ca *i*-uri. Pe urmă, un zbor intern și călătoria afurisită cu autostopul. Cu ultimul dram de energie, se ridică, se duce în dormitorul cu o saltea goală. N-a cerut nici cearșaf, nici cuvertură. Nu contează. Încearcă să doarmă, lungită pe saltea, îmbrăcată, încălțată, dar îi e imposibil. Care au fost ultimele cuvinte pe care i le-a adresat? „Du-te și crapă!” Da, astea au fost: „Du-te și crapă!” Idiotul i-a luat spusele de bune.

Iau micul-dejun în tăcere. La fel ca în fiecare dimineață. Au ritualurile lor bine stabilite, de parcă ar fi trăit așa dintotdeauna, de la începuturile lumii, mamă și fiică, în mijlocul pustietății.

Autumn poartă deja ținuta de lucru: un pulover cu guler rulat, pantaloni bej, cizmele de cauciuc. Milly și-a legat eșarfa neagră, și-a pus niște jeanși jerpeliți, dar poartă un maiou alb cu o dantelă fină la decolteu. Mama ei n-a înțeles niciodată de ce păstrează vestigiul ăsta de cochetărie ascuns sub hanoracul călduros, demodat. Un hanorac care laudă ținutul Catlins: „Un teritoriu în care să evadezi“. Sloganul e însoțit de imaginea unui pinguin. Hanoracul tronează deocamdată pe spătarul scaunului ei, iar Milly, cu umerii dezgoliți, suflă în cafeaua fierbinte. Mama ei n-a înțeles niciodată cum de e atât de rezistentă la frig. Precis a moștenit trăsătura asta de la taică-său. Și el se arunca în apă indiferent de anotimp. Se plimba cu picioarele goale trei sferturi din an și nu-și acoperea niciodată gâtul.

Autumn bea un bol de cicoare ca în fiecare dimineață și înmoaie niște Weet-Bix în puțin lapte semidegresat. Laudă permanent meritele acestor biscuiți din cereale

integrale, „foarte bogați în energie și fibre“. Pretinde că sunt perfecți pentru munca în aer liber. Mănâncă lovindu-și lingura de dinți, dar Milly nu tresare, deși zgomotul ăsta o enervează la culme. Se prefacă că e atentă la știrile matinale de la radio. Una dintre puținele lor legături cu restul lumii.

Suflă la nesfârșit în cafeaua fierbinte. Ar putea s-o încălzească mai puțin ca să evite sarcina asta, dar, de fapt, îi place. Îi permite să reîmprospăteze aromele cafelei și să le inspire. Poate că îndrăgește mai mult mirosul cafelei decât gustul ei. Biscuiții Weet-Bix îi par fazi. Preferă un musli îndulcit bine cu ciocolată, cu alune caju și cu sirop de fructoză, chiar dacă mama ei o atenționează mereu în privința acestui gen de produse pline de zahăr.

Așadar ascultă amândouă știrile și se uită pe fereastră la întinderile vălurite de dealuri ale campingului, la vegetația biciuită de vânt și la golful de jos. Când silueta își face apariția, înțeleg că o așteptau în tăcere, puțin îngrijorate. Căci n-a venit aseară să bată la ușă pentru cină, nici pentru orice altceva, de altfel. La ora 20, Autumn a trimis-o pe fiica ei să verifice dacă era totul în ordine. Poate existase vreo neînțelegere. „Cine știe, cu drumeții ăștia care vorbesc așa de prost engleza...“ Milly s-a dus pe jos, cu lanterna, până la bungalow. Luminile erau stinse. A dat roată construcției, s-a uitat prin ușa salonului. Nicio mișcare, nimeni. Doar când și-a lipit nasul de fereastra dormitorului, a văzut-o, lungită pe spate, cu brațele întinse în lături, încă îmbrăcată în jacheta impermeabilă, cu fața înconjurată de o cascadă de bucle. Pieptul i se ridica și i se lăsa într-un ritm regulat, dar Milly a mai rămas câteva secunde. Pentru

orice eventualitate. Și oricum, nu mai văzuse pe nimeni dormind, în afară de maică-sa și de Kai. Era ceva intim și s-a înfiorat puțin știind că fură imaginile astea de la o necunoscută.

— Doarme, a anunțat-o pe mama ei când s-a întors în clădirea lor din beton.

— Bine.

În dimineața asta, fata înaintează cu mers energic. Poartă și acum jacheta impermeabilă neagră și bascheții albi — care se murdăresc teribil de ușor, ce idee —, precum și niște pantaloni stretch negri, foarte mulați. Buclele nu-i mai zboară, sunt prinse cu un elastic. Arată mai odihnită la față decât în ajun. Nu mai e palidă, tenul pare lăptos. Și Milly își amintește iar expresia aceea în franceză, una dintre puținele pe care le cunoaște în limba lui Molière: „inimă zburdalnică“. O să caute diseară pe telefon ca să-și amintească ce înseamnă...

Silueta lui Flore dispare din câmpul lor vizual. Înconjoară clădirea, căutând ușa. Mama și fiica schimbă o privire. În câteva secunde, mâna franțuzaicei va bate în ușa din lemn. O clipire, nu e nevoie de mai mult ca să se înțeleagă. Autumn se ridică, hârșâindu-și scaunul pe pardoseală. Milly strânge masa după micul-dejun, lasă ceștile și bolurile în chiuvetă, clătește doar rapid lingurile sub jetul de apă. Așa funcționează de ani întregi. Se cunosc perfect.

Și înainte, când trăia Dan, casa era la fel de liniștită. El își petrecea zilele pe afară, până foarte târziu. Era obsedat de pădurile lui pietrificate, de fauna locală și, mai ales, de pinguinii lui. Pinguinii-cu-ochi-galbeni.